

Havsmiljöinstitutet

Åke Hagström

åke.hagstrom@havsmiljoinstitutet.se

031-786 64 60

REMISSYTTRANDE

2013-04-08 dnr 792-13

1/4

Havs- och vattenmyndigheten

Havsmiljöinstitutets synpunkter på remiss gällande Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2013:XX om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten

Havsmiljöinstitutet gör i detta yttrande både allmänna och mer specifika kommentarer på förslaget.

Havsmiljöinstitutets granskning har fokuserat på de ändringar som beskrivs i missivet och när det gäller den nya bilaga 3 kommenteras endast de allmänna delarna samt de delar som rör övergångs- och kustvatten.

Allmänna kommentarer

Avsikten med de reviderade föreskrifterna är att förtydliga, komplettera och uppdatera gällande föreskrifter. Dessa målsättningar uppnås i huvudsak i och med de föreslagna förändringarna, även om en del arbete återstår när det gäller exempelvis konkretiseringen av bedömningsgrunder för hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Förtydliganden på denna och andra punkter förväntas dock komma i den uppdaterade versionen av handbok 2007:4 som aviseras.

Havsmiljöinstitutet instämmer således i huvudsak de föreslagna förändringarna av föreskriften NFS 2008:1 om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten, men önskar att inkomma med detaljerade kommentarer enligt nedan.

Specifika kommentarer

1. Allmänt

Havsmiljöinstitutet instämmer i och understryker behovet av en reviderad handbok.

2. Ändringar i kap. 1

a. Definition av Hydromorfologisk typ: ” en grupp av vattenförekomster med likartade hydromorfologiska processer och strukturer utifrån hydrologisk regim, substrat och vegetation” stämmer ej för övergångs- och kustvatten. Se bilaga 3 12.4.1 där det mycket riktigt konstateras att ”En kustvattenförekomst innehåller därför oftast flera hydromorfologiska typer inom vattenförekomstens gränser”. Förtydliganden behövs.

3. Ändringar i kap. 2

a. Ändringar i §8, §10 och §14: Förtydliganden av principer för tillämpning av gränsvärden, expertbedömning för kemisk ytvattenstatus och justering av lassgränser för hydromorfologiska kvalitetsfaktorer (inklusive kontrollrutin I bilaga 6) är viktiga.

4. Bilaga 1: Bedömningsgrunder för biologiska kvalitetsfaktorer.

a. Forskningsprogrammet WATERS arbetar för närvarande med utveckling av de biologiska bedömningsgrunderna i enlighet med de problem som identifierats i diverse utredningar och enkäter. Även om det således finns svagheter i nuvarande biologiska bedömningsgrunder är de som finns beskrivna i förslaget de som för tillfället är de bästa tillgängliga och de nya föreskrifterna föreslås endast mindre justeringar som huvudsakligen är en konsekvens av internationell interkalibrering. I dagsläget ges därför inga detaljerade kommentarer på de biologiska bedömningsgrunderna.

b. Tabell 1.4 ”sensitiva taxa” bör för konsekvensens skull ersättas med ”känsliga taxa”.

c. En av de justeringar i rådande bedömningsgrunder för kust- och övergångsvatten som föreslagits i de nya föreskrifterna är ändringen av referensvärde och klassgränser för klorofyll i Typ 20 Bottniska viken. Vi kan inte i nuläget kommentera riktigheten i denna förändring, men vill tillägga att det för detta havsområde bör redas ut om en något senare årstid än juni-augusti vore bättre som klassningsunderlag, pga att de ofta sena vårbloomingarna i detta havsområde kan ge orepresentativa värden och klassningar.

5. Bilaga 3 Bedömningsgrunder för hydromorfologiska kvalitetsfaktorer

Terminologin bör ses över på några punkter. I remissen används begreppen kontinuitet och hydrologisk regim, vilka är hämtade från limnologisk terminologi. För delen om kust och övergångsvatten passar nog begreppen konnektivitet och hydrodynamiska processer, som är mer marint anpassade, bättre än de två förstnämnda termerna.

a. 1.1. Klassificering av enskilda parametrar.

Formeln för sammanvägning av delsträckor eller delytor är inte stringent och entydig.

Nuvarande formulering:

$Status = \sum_{i=1}^k \left(\frac{S_i * D_i}{V} \right)$ borde ersättas med $Status = \sum_{i=1}^k \left(\frac{S_i * D_i}{V} \right)$ med tillhörande förklaringar.

b. 1.1. Klassificering av enskilda parametrar.

Valet av ”1” som god status och ”5” som dålig status är både motintuitivt och inkonsekvent med de biologiska bedömningsgrunderna. För konsekvensens skull borde man överväga en

omvänd skala (eller åtminstone motivera varför de hydromorfologiska kriterierna skiljer sig från de biologiska).

c. 1.3 Typspecifika referensförhållanden.

Föränderliga landhöjningskuster där det finns flador, glosjöar, och laguner mm som fortlöpande bildas och så småningom avsnörs från havet fordrar extra uppmärksamhet när riktlinjer för hur man tar fram typspecifika förhållanden ska utformas

d. 8.2.1. Definition (även 8.3.1 och 9.3.1. etc)

I kust- och övergångsvatten benämns det inledande stycket oftast "Definition" men i sjöar och vattendrag "Beskrivning". Bör göras lika.

e. 8.2. Längsgående kontinuitet i kust- och övergångsvatten

Som berörts ovan förekommer ofta flera hydromorfologiska typer i samma vattenförekomst. Vissa viktiga miljöer, såsom grunda mjukbottnar, förekommer således fragmenterat. Vad menas med att klassificering skall ske relativt typspecifika referensförhållanden? Det förefaller som om klassificeringen bör göras relativt vattenförekomstspecifika förhållanden.

f. 9.4.1 Definition

Kan "mänsklig verksamhet" definieras (exv. muddring, hamn-, väg-, brygg- eller andra installationer).

g. 9.5.1 Definition

Här bör vågpåverkan från båttrafik speciellt nämnas!

h. 10.1 Beskrivning

Här bör muddring och utfyllnad speciellt nämnas! Omfattas landområden som tidigare varit grundområden men som nu fyllts ut (eller i framtiden kommer att fyllas ut) av föreskrifterna?

i. 10.5 Bottenstrukturer i kust- och övergångsvatten

Förekomsten av artificiella strukturer (såsom bryggor och pirar) är en viktig fråga för många kustlän och kustkommuner. De biologiska effekterna är ibland svåra att fastställa men studier visar att båtlivet och dess installationer "konkurrerar" med många fiskarters reproduktionshabitat. Klassificering av hydromorfologisk status enligt denna parameter måste därför ske (1) med avseende på procentuell påverkan av speciella habitat (exv. andelen rekryteringshabitat som påverkas och inte bara andelen av vattenförekomst) och (2) med noggrant övervägande av rumslig upplösning. Exempelvis är en bryggas rumsliga utsträckning förmodligen inte ett bra mått på dess påverkan. Bättre är förmodligen att dela upp en kuststräcka i delsträckor (exv. 100 m sträckor) och bedöma andelen som har eller inte har installationer och omfattningen på de sträckor som har (jmf. existerande kartor av exploateringsindex).

I lärendet har Åke Hagström beslutat. Mats Lindegarth (programchef WATERS) har varit sammankallande. I handläggningen har också Jan Albertsson (miljöanalytiker Umeå universitet).

Åke Hagström, Havsmiljöinstitutet